Izvirna jezikovna različica te strani cs je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

češčina

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: en.

Swipe to change

Pravna pomoč

Češka

1 Kakšni so stroški sodnih postopkov in kdo jih običajno nosi?

Na splošno imajo stroške država, stranke v postopku in udeleženci v postopku (to so večinoma stroški dokazovanja). Stroški imajo dve funkciji: preventivno in kazensko.

Zakonik o civilnem postopku (ZCP) vsebuje ponazoritveni seznam stroškov, ki lahko nastanejo v civilnih sodnih postopkih. To so denarni izdatki strank in njihovih zastopnikov (npr. potni stroški, stroški za prehrano in prenočišče), sodne takse, izgubljeni zaslužek strank in njihovih pravnih zastopnikov, stroški dokazovanja (npr. stroški za priče in izvedence), nagrada za notarske storitve in izdatki notarjev kot pooblaščencev sodišča, nagrada in denarni izdatki upravitelja, stroški tolmačenja ter stroški zastopanja, če je zastopnik odvetnik, notar ali patentni odvetnik. Stroški lahko zajemajo tudi vračilo davka na dodano vrednost ali nagrade mediatorjev. Vendar ta seznam ni izčrpen. Zato se lahko za stroške postopka štejejo tudi drugi stroški, ki jih je plačala stranka in so neposredno povezani s sodnim postopkom.

Stranke praviloma plačajo stroške, ki nastanejo njim osebno ali njihovim zastopnikom. Če je bil kot zastopnik ali skrbnik stranke imenovan odvetnik, krije izdatke odvetnika in nagrado za zastopanje država, ki po potrebi vrne tudi davek na dodano vrednost.

Plačilo sodnih taks podrobno ureja zakon o sodnih taksah. V običajnem kontradiktornem postopku sodno takso običajno plača tožnik. Zakon prav tako določa, v katerih postopkih se sodna taksa ne plača (npr. postopki v zadevah, povezanih z varstvom in vzgojo otrok, postopki v zvezi s sodnim skrbništvom nad mladoletnimi, postopki posvojitve, postopki v zvezi z vzajemnimi preživninskimi obveznostmi med starši in otroki, zapuščinski postopki na prvi stopnji, postopki v zvezi s pravno in poslovno sposobnostjo).

Razlikovati je treba med obveznostjo plačila stroškov postopka in obveznostjo povrnitve teh stroškov. Stranka v postopku plača stroške postopka, ko nastanejo, zlasti med postopkom; pri tem velja načelo koristi (stroške plača oseba, ki opravi procesno dejanje ali v korist katere je dejanje opravljeno). Stroški postopka se povrnejo šele po plačilu stroškov. Povrnitev stroškov se naloži s sodno odločbo na podlagi načela uspeha v zadevi ali načela krivdne odgovornosti.

Če obstajajo razlogi za posebno obravnavo, lahko sodišče pri odločanju o stroških postopka uporabi svojo diskrecijsko pravico in stranki ne naloži povračila vseh ali dela stroškov. S tem se preprečijo nesorazmerno močne posledice uporabe načela uspeha v zadevi in načela krivdne odgovornosti.

2 Kaj točno je pravna pomoč?

Eno od najpomembnejših načel v civilnem postopku je načelo enakosti, katerega jamstva vključujejo pravico do pravne pomoči. Pravica do pravne pomoči se prizna od vsega začetka in v vseh postopkih.

V skladu z ZCP se lahko za pravno pomoč v civilnih sodnih postopkih šteje naslednje:

imenovanje zastopnika na prošnjo stranke (člen 30(1) ZCP);

imenovanje odvetnika, če je to potrebno za zaščito interesov stranke ali če je zastopanje po odvetniku v zadevni vrsti postopka obvezno (člen 30(2) ZCP);

delna ali popolna oprostitev plačila sodnih taks za stranko (člen 138 ZCP).

Mimogrede, obveznost obveščanja, ki jo ima sodišče, se lahko prav tako šteje za pravno pomoč strankam v postopku.

Pravna pomoč, ki jo zagotavlja češka odvetniška zbornica, je ločena kategorija. Ta pomoč je opredeljena v zakonu o odvetništvu, s katerim je vsakomur, ki ne izpolnjuje pogojev za imenovanje odvetnika s strani sodišča in si ne more drugače zagotoviti pravnih storitev, priznana pravica do odvetnika, ki ga za zagotavljanje pravnega svetovanja ali pravnih storitev imenuje češka odvetniška zbornica.

Prosilec je torej upravičen do brezplačnega pravnega svetovanja, če njegov povprečni mesečni dohodek v šestih koledarskih mesecih pred vložitvijo vloge ne presega trikratnika eksistenčnega minimuma posameznika ali oseb, ki se upoštevajo skupaj z njim, v skladu z zakonom o eksistenčnem minimumu in minimalni plači, in če ga v zadevi, v kateri prosi za pomoč, ne zastopa drug odvetnik ali oseba, pooblaščena za zagotavljanje pravnih storitev (v skladu s členom 2(2)(a) zakona o odvetništvu).

Če prosilec izpolnjuje navedene pogoje, se mu zagotovi najmanj 30 minut brezplačnega pravnega svetovanja oziroma do največ 120 minut v posameznem koledarskem letu.

Zakon o odvetništvu obenem tudi dovoljuje zagotovitev enkratnega pravnega svetovanja nedoločenemu številu oseb, nastanjenih v centrih za tujce v skladu z zakonom o bivanju tujcev v Češki republiki ali v sprejemnem centru v skladu z zakonom o azilu, na pobudo osebe, ki vodi njihovo zadevo.

V skladu z zakonom o odvetništvu je za pravne storitve mogoče zaprositi tudi, če je to upravičeno glede na dohodek in premoženjsko stanje prosilca.

3 Ali sem upravičen do pravne pomoči?

Sodišče lahko stranko v postopku (ali stranskega intervenienta) na podlagi vloge oprosti plačila sodnih taks, če to upravičujejo okoliščine stranke in če vloga ni samovoljna, očitno obsojena na neuspeh ali ne pomeni oviranja pravice.

Plačila so lahko oproščene fizične in pravne osebe.

Stranki v postopku se ne sme preprečiti uveljavljanje ali obramba njenih pravic na sodišču zgolj zaradi njenega neugodnega materialnega položaja. Sodišče upošteva zlasti celotni materialni položaj prosilca, višino sodne takse, verjetne stroške predložitve dokazov in naravo zahtevka. Pri fizičnih osebah sodišče upošteva njihove socialne razmere, zdravstveno stanje itd. Pri pravnih osebah in samostojnih podjetnikih posameznikih pa upošteva tudi naravo njihovega poslovanja ali drugih dejavnosti, status in strukturo njihovega premoženja ter njihovo plačilno sposobnost.

Vloga, ki je očitno obsojena na neuspeh ali pomeni oviranje pravice, se nanaša zlasti na primer, v katerem je že na podlagi dejstev, ki jih navaja prosilec, jasno, da njegovi zadevi ni mogoče ugoditi. Samovoljno uveljavljanje ali oviranje pravice pomeni zlasti zlorabo pravice ali jasen poskus zavlačevanja z izpolnitvijo obveznosti, ki je očitno zavezujoča.

Če stranka izpolnjuje pogoje za oprostitev plačila sodnih taks in je to potrebno zaradi zaščite njenih interesov, ji sodišče na njeno zahtevo imenuje zastopnika. Vendar se pravica do imenovanja zastopnika ne prizna samodejno, če sta postopek ali stranka po zakonu oproščena plačila sodnih taks (tj. v

skladu z zakonom o sodnih taksah). Tudi v teh primerih morajo biti izpolnjeni navedeni pogoji za oprostitev plačila sodnih taks v skladu z zakonikom o civilnem postopku. Kot zastopnik je imenovan odvetnik, če je to potrebno za zaščito interesov stranke ali če je zastopanje po odvetniku (notarju) v zadevnem postopku obvezno.
Od take stranke ni mogoče zahtevati vnaprejšnjega plačila stroškov dokazovanja, če je dokaze predložila sama ali jih je v zvezi z dejstvi, ki jih navaja stranka (ali so v njenem interesu, člen 141(1) ZCP), odredilo sodišče, niti se od stranke ne sme zahtevati povračilo stroškov, ki jih ima država (člen 148(1) ZCP). Denarne izdatke in nagrado za zastopanje imenovanemu odvetniku plača država.
Prosilec lahko vlogo za oprostitev plačila sodnih taks vloži hkrati s tožbo (predlog za začetek postopka) ali kadar koli med postopkom do pravnomočne odločbe sodišča. Sodišče lahko zastopnika imenuje pred začetkom postopka, če namerava prihodnja stranka vložiti tožbo z njegovo pomočjo.
Sodišče odloči o vlogi za oprostitev plačila sodnih taks s sodbo, zoper katero je dopustna pritožba.
Če sodišče zavrne prošnjo za imenovanje zastopnika, lahko prosilec za imenovanje odvetnika zaprosi pri češki odvetniški zbornici. V tem primeru je prosilec upravičen do brezplačnega pravnega svetovanja, če njegov povprečni mesečni dohodek v šestih koledarskih mesecih pred vložitvijo vloge ne presega trikratnika eksistenčnega minimuma posameznika ali oseb, ki se upoštevajo skupaj z njim, v skladu z zakonom o eksistenčnem minimumu in minimalni plači, in če ga v zadevi, v kateri prosi za pomoč, ne zastopa drug odvetnik ali oseba, pooblaščena za zagotavljanje pravnih storitev (v skladu s členom 2(2)(a) zakona o odvetništvu).
Druga možnost je, da se uporabi pravica prosilca do pravnih storitev, če je to upravičeno glede na njegove dohodke in premoženjsko stanje. Tudi v tem primeru se prosilec obrne na češko odvetniško zbornico.

4 Ali se lahko pravna pomoč dodeli v vseh sodnih postopkih?

Pravna pomoč na podlagi ZCP velja za vse postopke, ki jih ureja ZCP.
Pravna pomoč, ki jo zagotavlja češka odvetniška zbornica, se uporablja tudi v primerih, ko ne gre za postopke pred javnimi organi v obliki sodnih in upravnih postopkov ter postopke pred ustavnim sodiščem.

5 Ali obstajajo posebni postopki za nujne primere?

Za takšne primere ni posebnega postopka.

6 Kje lahko dobim obrazec za vlogo za pravno pomoč?

Obrazci so urejeni z navodilom ministrstva za pravosodje št. 4/2017 z dne 23. oktobra 2017, ref. št. 12/2017-OJD-ORG/36. Vzorčni obrazci za fizične in pravne osebe (izjava o osebnem, premoženjskem in dohodkovnem stanju za oprostitev plačila sodnih taks in imenovanje zastopnika ter izjava pravne osebe o premoženjskem stanju in drugih odločilnih dejavnikih za oprostitev plačila sodnih taks in imenovanje zastopnika) sta na voljo na spletišču ministrstva za pravosodje Češke republike.
Obrazci, povezani z vložitvijo vloge za pravno pomoč, ki jo zagotavlja češka odvetniška zbornica, so priloženi odloku ministrstva za pravosodje Češke republike št. 120/2018 o obrazcih vloge za imenovanje odvetnika in obrazcu za zagotovitev enkratnega pravnega svetovanja. Na voljo so na spletišču češke odvetniške zbornice.

7 Katere dokumente je treba priložiti obrazcu za vlogo za pravno pomoč?

Vsi dokumenti, ki jih je treba priložiti, so navedeni neposredno v zadevnem obrazcu. Vključujejo lahko naslednje: potrdilo delodajalca o dohodku iz zaposlitve ali dohodku na podlagi pogodb o zaposlitvi zunaj delovnega razmerja, dokončno in pravnomočno odmerno odločbo davčnega organa (prihodki iz poslovanja in drugih dejavnosti samozaposlenih), dokončno in pravnomočno odločbo o dodelitvi prejemka ali potrdilo plačnika tega prejemka (prihodki za materialno in socialno varnost) ali druge dokončne in pravnomočne odmerne odločbe davčne uprave (drugi prihodki).

8 Kje lahko vložim vlogo za pravno pomoč?

Vlogo za oprostitev plačila sodnih taks lahko vložite pri sodišču, ki vodi sodni postopek, v zvezi s katerim prosite za oprostitev. O vlogi odloča sodišče prve stopnje, tudi če zaprosite za oprostitev v postopku po vložitvi pritožbe.
Prošnjo za imenovanje zastopnika s strani češke odvetniške zbornice lahko vložite:
pisno na naslov Czech Bar Association, Brno branch, nám. Svobody 84/15, 602 00 Brno,
elektronsko s kvalificiranim elektronskim podpisom na epodatelna@cak.cz ali
v elektronskem sistemu komunikacije „Data Box“ češke odvetniške zbornice – data box ID n69admd.

9 Kako izvem, ali sem upravičen do pravne pomoči?

Zakon (člen 5 ZCP) nalaga sodiščem splošno dolžnost obveščanja ter s tem zagotavljanja informacij strankam o njihovih procesnih pravicah in obveznostih. Sodišče mora stranke obvestiti o pravici do vložitve vloge za oprostitev plačila sodnih taks ali vloge za imenovanje zastopnika.

10 Kaj moram storiti, če sem upravičen do pravne pomoči?

Glej odgovor v oddelku: Ali sem upravičen do pravne pomoči?

11 Če sem upravičen do pravne pomoči, kdo mi izbere odvetnika?

Sodišče odloči o imenovanju zastopnika na podlagi vloge stranke. Sodišče kot zastopnika imenuje odvetnika, če je to potrebno za zaščito interesov stranke ali če je zastopanje po odvetniku ali notarju v zadevnem postopku obvezno. Sodišče imenuje konkretnega odvetnika, ki mora zagotoviti pravne storitve, razen če ima zakonit razlog za zavrnitev (kot je nasprotje interesov).
O vlogah za pravno pomoč, ki jo zagotavlja češka odvetniška zbornica, odloča predsednik te zbornice. Predsednik zbornice je direktorja podružnice zbornice v Brnu pooblastil, da ga zastopa pri izvajanju te pristojnosti.
Češka odvetniška zbornica za namene imenovanja odvetnika vodi seznam odvetnikov, ki so se strinjali, da bodo zagotavljali zgoraj opisano pravno pomoč. Pri imenovanju odvetnika za zagotavljanje takih pravnih storitev mora češka odvetniška zbornica zagotoviti, da so odvetniki imenovani pošteno ter ob upoštevanju narave in zapletenosti zadeve.

12 Ali pravna pomoč krije vse stroške postopkov?

Glej odgovor v oddelku: Kakšni so stroški postopka in kdo jih običajno krije?
Prosilec mora češki odvetniški zbornici plačati takso v višini 100 CZK za obravnavo vloge za pravno pomoč, ki jo zagotavlja. Plačila te takse so oproščeni imetniki kartic ZTP (huda invalidnost) ali ZTP/P (huda invalidnost, zaradi katere je potrebna posebna nega) ali osebe, ki prejemajo denarno socialno pomoč za osebe v materialni stiski.

13 Če sem upravičen le do omejene pravne pomoči, kdo nosi preostale stroške?

Sodišče lahko odobri oprostitev plačila sodnih taks tudi le delno ali le za del postopka (npr. za postopek na prvi stopnji) ali le za nekatere sodne takse. Preostali znesek sodnih taks mora plačati stranka.
Če je bil kot zastopnik ali skrbnik stranke imenovan odvetnik, izdatke odvetnika in nagrado za zastopanje krije država, ki po potrebi vrne tudi davek na dodano vrednost.

14 Ali zajema pravna pomoč tudi pravna sredstva?

Razen če sodišče ne odloči drugače, oprostitev plačila sodnih taks velja za celoten postopek, tj. do izdaje dokončne in pravnomočne odločbe. Oprostitev plačila sodnih taks velja v postopkih na prvi stopnji in pritožbenih postopkih (redna pravna sredstva). Vendar postopki z izrednimi pravnimi sredstvi (revizija

sodbe, tožba za obnovo postopka, tožba za razveljavitev) niso samodejno oproščeni plačila, pač pa mora stranka vložiti novo vlogo za oprostitev plačila sodnih taks.

15 Ali se lahko pravna pomoč odvzame pred koncem sodnega postopka (ali celo prekliče, ko je postopek že zaključen)?

Če se položaj stranke spremeni tako, da oprostitev plačila sodnih taks ni več utemeljena, ali če sodišče pozneje ugotovi, da dejanski položaj stranke ni utemeljeval takšne oprostitve že tedaj, ko je bila odobrena, jo sodišče razveljavi. Ta ukrep učinkuje za nazaj le, če sodišče to izrecno določi. Sodišče lahko razveljavi oprostitev plačila le do konca postopka.

Vendar zgolj sprememba pravil za oceno položaja prosilca ali sprememba mnenja sodišča o tem, ali je prošnja samovoljna, očitno obsojena na neuspeh ali pomeni oviranje pravice, ni razlog za razveljavitev oprostitve plačila sodnih taks.

Če pravno pomoč zagotavlja češka odvetniška zbornica, lahko ta prekliče imenovanje odvetnika, če se med njegovim zagotavljanjem pravnih storitev ugotovi, da v konkretni zadevi glede na dohodke in premoženjsko stanje stranke tako zagotavljanje pravnih storitev ni bilo upravičeno.

Zbornica prav tako prekliče imenovanje odvetnika, če se med njegovim zagotavljanjem pravnih storitev v konkretni zadevi izkaže, da so se dohodki in materialni položaj stranke tako spremenili, da zagotavljanje pravnih storitev ni več utemeljeno; zbornica prekliče imenovanje odvetnika ob spremembi navedenega položaja. Tudi v tem primeru mora odvetnik v 15 dneh od dneva preklica njegovega imenovanja za zagotavljanje pravnih storitev sprejeti vse nujne ukrepe, da se ne škoduje pravicam in zakonitim interesom stranke. To ne velja, če stranka odvetnika pisno obvesti, da ne vztraja pri izpolnjevanju te obveznosti.

16 Ali lahko zavrnitev pravne pomoči izpodbijam?

Odločitev o ugoditvi vloge za oprostitev plačila sodnih taks ali razveljavitvi oprostitve sprejme sodišče. Ta odločitev je v obliki sodbe. Zoper to sodbo se lahko pritožite, razen če jo je na prvi stopnji sprejelo pritožbeno sodišče, saj je v tem primeru pravnomočna.

O imenovanju odvetnika s strani češke odvetniške zbornice v upravnih postopkih odloča njen predsednik (ali direktor podružnice zbornice v Brnu, pooblaščen, da deluje v njegovem imenu). Zoper odločitev je mogoče vložiti upravno pritožbo.

Zadnja posodobitev: 23/06/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.